

(1985-2010)

Il-Maġġur Anthony Aquilina

25 Anniversarju mill-mewt tal-akbar Kompożitur

kitba ta' Victor Galea
Kompożitur u Awtur

L-ammirazzjoni li jien ghandi lejn il-Maġġur Anthony Aquilina hija kbira u din tidher proprju fil-marċ stess li jiena kkomponejt fuq arrangament mużikali ta' Mro. Alfred Farrugia u semmejt proprju ghal dan is-Surmast tal-Marċi Maltin – 'Tislma lill-Maġġur'. Dan mhux biss, ghaliex proprju sentejn ilu ppubblikajt bijografija ta' dan l-istess Surmast. Illum qieghed nikteb dan l-artiklu sabiex fi ftit kliem infakkar lil dan il-persunaġġ li ta kontribut kbir lill-mużika f'pajjiżna. Proprju din is-sena jahbat il-25 anniversarju mill-mewt tal-Maġġur. Ghalhekk tajjeb li nagħrfu nfakkru dan l-anniversarju

filwaqt li nsellmu lill-Maġġur Anthony Aquilina ghax-xoghol siewi tieghu. Bil-marċi tieghu il-Maġġur Anthony Aquilina gharaf jifrah u jferrah lil hafna. Ghalhekk huwa xieraq li sabiex infakkru dan l-anniversarju, fejn dejjem hu possibli u speċjalment din is-sena, jindaqqu l-marċi ta' dan is-Surmast.

Il-Maġġur Anthony Aquilina kien u ghadu magħruf mill-ghadd kbir ta' ammiraturi tieghu bhala l-Maġġur, li kien inghatalu meta kien fil-Royal Malta Artillery. Il-marċi brijuzi tieghu dejjem kienu maghduda bhala ta' livell gholi mill-aqwa baned f'Malta u f'Ghawdex. Sahansitra llum ukoll jinhass it-timbru speċjali tieghu u jzid jghinhom jispikkaw. Swielu hafna t-tagħlim li ha mir-Royal Military Academy of Music f'Keneller Hall, qrib Londra, minn fejn kiseb gharfien personali bl-oghla gieh. B'dan it-taħriġ flimkien mal-hila naturali biex jagħraf jislet l-aħjar mill-Brass Bands u l-melodiji sehllu jaghti xejra speċjali lil kull marċ.

Dan is-surmast kbir ikkompona marċi brijuzi li bihom ghana lill-baned ta' dawn il-gzejjer li huma parti importanti mill-wirt tagħna.

Tagħrif Generali dwar il-Maġġur Anthony Aquilina

Il-Maġġur Anthony Aquilina, twieled nhar il-25 ta' Lulju 1906, iben Indri Aquilina u martu Filippa, imwielda Bugeja. Tghammed l-ghada, jigi fieri fis-26 ta' Lulju fil-Knisja ta' San Filep, f'Haż-Żebbuġ stess. L-ismijiet proprja tieghu huma Paul, Philip u Joseph iżda kulhadd kien jafu b'Ninu jew Anthony. Ta' min isemmi li Ninu kellu żewġ hutu

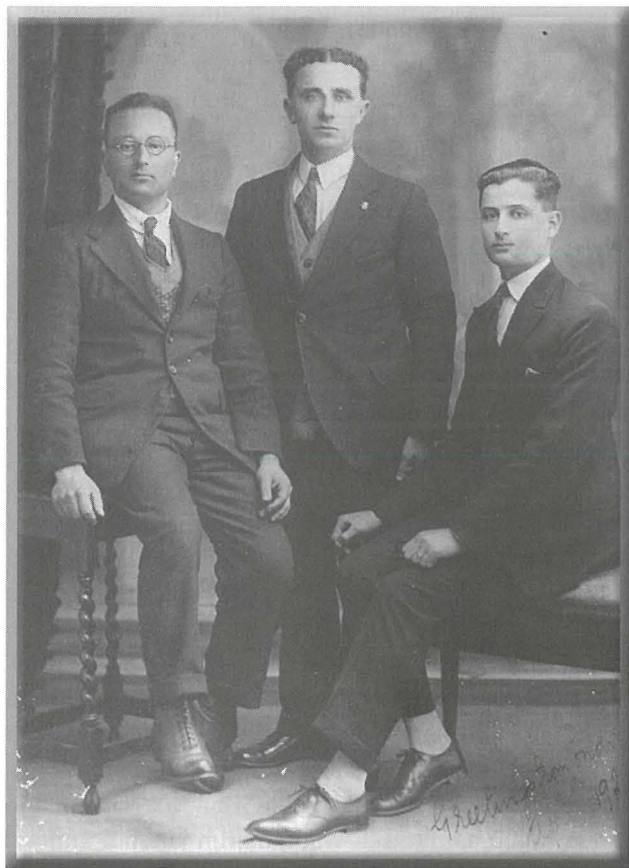
ohra li kienu t-tnejn bniet, Filippa u Marija.

Meta dan it-tfajjel beda jitfarfar, nibtu fih żewġ xewqat li dejjem xtaq li jwettaqhom, jigi fieri li jitghallem idoqq strument tal-banda u wkoll jinghaqad mal-Militar. Meta kellu madwar tmien snin, it-tfajjel Toninu thajjar jinghaqad mal-Banda San Filep, li magħha kellha bhala assistent-surmast lis-Sur Wiġi Said, li mill-ewwel intebaħ li l-alliev li kellu quddiemu barra li kien mohhu tajjeb, kien imzejjen b'talent mużikali aktar min-normal. Hass li kellu jharrġu b'dak kollu li jaf hu biex aktar jiinkoraġġih. Sehllu jitghallem l-istrument, il-klarinet u ta' ghaxar snin hareġ idoqq mal-Banda San Filep meta daqq taht id-direzzjoni ta' Mro. Alfred P. Hare. Ma kienx ghadda hafna żmien. Wiġi webblu jdoqq bhala solista t-terzett mill-opra 'Lombardi' ta' Giuseppe Verdi, taht id-direzzjoni tas-Surmast Direttur Orlando Crescimanno u mar tajjeb hafna. Ftitt wara, hajruh jattendi kuncert

mal-Banda King's Own. Meta rawh u semghuh idoqq, kellhom kliem ta' tiffhir ghalih, minkejja li kien ghadu zghir. Mhux biss, imma s-surmast Awstrijak Mro. Aurelio Doncich, li dderieġa l-Banda King's Own mill-1908 sa l-1930, xehet ghajnejh fuqu ghax gharaf il-hila tieghu. Xtaq jghinu jkabbar dan it-talent mużikali kemm jista'. Kien bis-sahha ta' dan is-Surmast, li xi snin wara Ninu kiseb postu fl-armata. Dahal bhala *Band Boy* u dam hekk ghal hames snin. Madankollu ghad li kiseb postu fl-armata huwa xorta ssokta bl-istudju tieghu fuq il-klarinetta taht il-bravu surmast Awstrijak Aurelio Doncich, mal-King's Own, tal-Belt. Lill-habib tieghu Żebbuġi ma warrbux ghax xorta baqa' jmur jiehu l-lezzjonijiet ghandu.

Fis-sena 1926, iż-żagħżuġ Anthony ntbaghat fuq kors ta' tliet snin, jispeċjalizza fil-klarinetta, liema kors kien rebhu, minn fost tliet mitt bandist. Kiseb id-dritt għall-borża ta' studju tar-Royal Military School of Music fi Kneller Hall Twickenham Surrey, fl-Ingilterra. Kien żmien mitqal deheb għal Anthony ghax sehllu jitharreġ kemm fuq l-istrumenti kollha u saħansitra fid-direzzjoni. Tgħallem ukoll jikkomponi u jagħmel l-arranġamenti għall-orkestra u sintendi għall-banda stess. Kemm dam l-Ingilterra rnexxielu jirbaħ tliet medalji. Fl-1927 kiseb l-ewwel premju fuq id-daqq tal-istrument, il-klarinetta u nġhata l-'*Cousin's Memorial*'. Fl-1930 dabbar żewġ unuri ohra, rebah l-ewwel post fil-'*Conducting*' jġigifieri fid-direzzjoni u sehllu jgib l-oghla punteġġ fl-arranġamenti mużikali

kemm għall-orkestra kif ukoll għall-banda militari. Meta rritorna Malta, issa bhala *Warrant Officer Class 1*, lil Anthony tawh f'idejh it-tmexxija tal-Banda tar-Royal Malta Artillery. Bhala surmast-direttur tagħha dam seba' snin. Wara li temm din il-kariga, huwa nġatar bhala president onorarju. Dan kollu sehħ fil-bidu tat-Tieni Gwerra Dinjija, meta nġhata lilu r-rank ta' *Commissioned Officer*, fizza l b'żewġ stilel. Fl-armata baqa' javvanza u meta rtira mill-R.M.A. fl-eġta ta' 57 sena kellu l-grad ta' maġġur.

Waqt li iż-żagħżuġ Anthony Aquilina kien l-Ingilterra, iltaqa' mat-tfajla Catherine Ross, Kanadiża, minn Toronto. Meta nġhaqdu fis-sagrament taż-żwieġ, fit-2 ta' April, 1932, fil-knisja tal-Vitorja fil-Belt Valletta, hu kellu sitta u ghoxrin sena u għarustu kienet sentejn iżgħar minnu. Frott dan iż-żwieġ kellhom tifel waħdieni li għammduh bl-isem ta' Geoffrey.

Kien dhuli kemm trid man-nies. Kien jaf imur ma' kulhadd u t-tbissima fuq fomm u baqgħet tidli tul hajtu kollha. Kellu qalbu tad-deheb. Imma waqt it-taħriġ tal-banda m'hemmx ċajt ghax kien ikun irid kollox perfett. Il-Maġġur Aquilina kien raġel li jżomm ruhu pulit u eleganti, dejjem nadif xummiema b'leħja mqaxxa friska kuljum, b'haddejh lixxi daqs irhama. Kull fejn tarah kien ikun dejjem dritt, wieqaf fuq qaddu, xeħta ta' bniedem li għadda hajtu fis-servizz militari.

Bhala marċi, il-Maġġur Anthony Aquilina, kitibhom f'art twelidu, aqta' xi wieħed jew tnejn, li kkomponiehom meta kien jistudja l-Ingilterra. L-istil tieghu tagħrfu mill-ewwel, stil militari, iżda Mediterranju b'laqtiet Spanjoli. Marċi funebri qatt ma kiteb. Ta' bniedem ferriehi li kien, qatt ma niżlulu l-waqtiet kibja. Bosta mix-xogħol mużikali tal-Maġġur hareġ fuq tliet *long plays*, l-ewwel waħda fl-1979 u għammdha bl-isem ta' *Festive Memories*, it-tieni waħda fl-1981 ħariġha bl-isem *Festive Memories No.2* u t-tielet waħda saret wara li miet u nġhatat l-isem *In Happy Memories*. L-Innu-marċ **Preghiera a Sant'Antonio** ma ddahhalx mal-marċi f'dawn il-long-plays iżda ma' daww irrekordjati mill-Banda ta' Sant'Antnin. Kien l-uniku innu-marċ li kiteb u kkomponiehom meta kien surmast direttur ta' din il-Banda Karkariża, bejn l-1983 u l-1985. Ta' min jghid li bejn l-1946 u l-1956 mexxa l-Banda Duke of Connaught's Own ta' Birkirkara.

Ta' min isemmi wkoll li erba' marċi mill-pinna tal-Maġġur għadhom qatt ma nstemghu fuq ebda radju u dan għaliex dawn qatt ma ġew irrekordjati. Dawn il-marċi huma **Is-Sur Mizzi**, li kkomponiehom fis-sena 1946. Dan il-marċ huwa msemmi għall-President ta' dak iż-żmien tal-Banda Duke of Connaught's Own, is-Sur Karm Mizzi. Marċ iehor huwa **In-Nakku** li

kkomponieh fis-sena 1947 għall-habib tiegħu s-Sur Carmelo Xuereb, filwaqt li l-marċ **The Seven Sons** ikkomponieh fis-sena 1950. Dan il-marċ ikkomponieh għall-familja Micallef li kienu hbieb tiegħu. Dan is-Sur Micallef kellu sebat itfal. Il-marċ **The Two Sisters** huwa msemmi għal żewġt ahwa tfajliet, Eileen u Sylvia Mifsud, li kienu jkantaw flimkien. Dan il-marċ ikkomponieh fis-sena 1953. Nifhmu li dawn l-erba' marċi l-Maġġur Aquilina kkomponiehom meta kien għadu mal-Banda Duke of Connaught's Own ta' Birkirkara minhabba li fl-istess perjodu bejn is-snin 1946 u l-1956 kien is-Surmast Direttur tal-Banda. Għalhekk għandna nifhmu li din il-mużika għandha tinstab fil-każin tal-istess Banda msemmija. Min-naha tiegħi staqsejt kemm-il darba għal dawn il-marċi lil diversi Karkarizi bit-tama li forsi nsib xi haġa! Fl-opinjoni tiegħi jista' jkun li forsi dawn il-marċi ma harġux fuq il-livell mixtieq mill-Maġġur. Min jaf għala? Bhala ammiratur tal-Maġġur Aquilina, hija xewqa tiegħi li xi darba dawn il-marċi jiġu xorta wahda rrekordjati sabiex inkomplu napprezzaw dak kollu li hallielna l-Maġġur Anthony Aquilina.

Il-habib intimu tiegħu, is-Sur Charles Calleja, li halliena ta' 62 sena fl-4 t'Ottubru 2009, kien iċempillu ta' kull filghodu, għall-habta tad-disgħa biex jagħtih l-ghodwa t-tajba. Dakinhar ċempel bhas-soltu u kif il-Maġġur sema' lehnu, raddlu tislisma. Hu żied jgħidli li kien iħossu ma jiflahx. Charles qallu biex ma jiċċaqlaqx u li kien dalwaqt sejjer hdejh. Wasal f'kemm trodd salib ġewwa tas-Sliema fejn kien joqghod il-Maġġur. Kif wasal lemħu bilqieghda u rah kemmxejn immantar. Il-Maġġur tbissimlu bhas-soltu. Is-sura ta' wiċċu xehdet li xejn ma kien f'sikktu u Charles staqsieh x'kien qed iħoss. Bla ma stennieh iwiegħbu, qabad u ċempel lit-Tabib Anthony Galea Debono, illum Professur. Malajr tfaċċa bħal donnu kien wara l-bieb. Għamillu t-test tal-ECG li wera li kien attack tal-qalb qawwi. It-Tabib riedu jmur l-isptar u hejjielu l-karti mehtieġa. Il-Maġġur ma xtaqx imur bl-ambulanza u ried li jwasslu Charles. Sadanittant Charles mar għall-karozza tiegħu u l-Maġġur mar biex iqaxxar il-lehja. Kienu saru xi l-10.15 ta' filghodu u malli wasal lura Charles sema' hoss ġej mill-kamra tal-banju. Dahal hdejh u sabu fl-art b'wiċċu 'l fuq miksi sapun tal-lehja. Bla telf ta' żmien reġa' ċempel lit-tabib, li ftiit qabel kien hemm. Kif wasal, ikkonferma li l-Maġġur kien halliena u hariġlu ċ-ċertifikat tal-mewt. Hawnhekk Charles ma felahx iżomm iżjed u nfaqa' f'bikja kbira għaliex kien telif l-akbar habib li kellu.

Il-Maġġur Anthony Aquilina halliena nhar il-21

ta' Settembru 1985 fil-ghomor ta' 79 sena. Għall-funeral tiegħu kien intlaħaq ftehim bejn ibnu Geoffrey Aquilina Ross u l-kumitati tal-baned konċernati. Il-funeral kien sar it-Tlieta 24 ta' Settembru 1985 għall-habta tas-siegħa ta' wara nofsinhar. F'jum il-funeral il-korteo telaq mill-isptar ta' Gwardamanga għall-Wied ta' Birkirkara fl-inhawi tal-Każin tal-Ghama jew ahjar Duke of Connaught's Own, liema banda dam irnexxieha mill-1946 sal-1956. Kien hemm bahar ta' nies jistennew il-wasla tat-tebut. Ilkoll ġew biex jagħtu l-ahhar tislisma lill-Maġġur Anthony Aquilina. F'dik il-folla kbira nġabru wkoll il-Prim Ministru ta' Malta ta' dak iż-żmien, Dr. Karmenu Mifsud Bonnici u diversi membri parlamentari kif ukoll rappreżentanti mill-armata. Kien hemm ukoll diversi rappreżentanti ta' każini tal-baned minn Malta u Ghawdex, b'hafna minnhom kienu bl-istandardi tagħhom. Tul il-korteo daqqet il-banda li qabel halla din id-dinja kien għadu jiehu hsiebha. Fil-funeral kien indaqq marċ brijuż fuq xewqa tal-Maġġur stess. Il-marċ li kien ikkompona fis-sena 1958 bl-isem **Balfrendozan**, li kien semmiegħ għal żewġt iħbieb tiegħu mill-Belt, Peppi Balzan u Duminku Frendo. Indaqq

ukoll l-uniku innu li kkompona bl-isem **Pregħiera** lil Sant'Antnin. Saret il-quddiesa fil-knisja ta' Sant'Antnin ta' Birkirkara u ġie midfun fil-qabar tal-King's Own tal-Belt Valletta ġewwa ċ-ċimiterju tal-Addolorata. Malta tilfet iben b'talenti kbar.

L-ghada, l-gazzetta ta' kuljum ilkoll taw prominenza kbira lil dan l-avveniment b'kitbiet imżewġa b'ritratti tal-funeral tiegħu li tista' tgħid kien qisu wiehed statali. Ghadd ta' każini tal-banda tellgħu l-bandiera mezz'asta b'turija ta' rispett lejn il-Maġġur Anthony Aquilina magħdud bhala s-Surmast tal-Marċi Maltin. Inroddu hajr lil Alla li għoġbu jislifna bniedem li ferrah u għadu jferrah għadd kbir ta' nies bil-marċi melodjużi li hallielna. Kien Surmast serju li l-baned ta' dawn il-gzejjer għadhom iqimuh sal-ġurnata tal-lum.

Surmast Direttur ta' erba' Baned

Bhala Surmast mal-Banda Royal Malta Artillery, il-Maġġur Anthony Aquilina dam seba' snin. Wara li temm din il-kariga, il-Maġġur inhatar bhala President Onorarju.

(1946-1956)

Banda Duke of Connaught's Own ta' Birkirkara (1956-1973)

Banda King's Own tal-Belt Valletta (1983-1985)

Banda Sant'Antnin ta' Padova ta' Birkirkara

